

เรื่อง คลองสวนหมาก สายโลหิตชาวปากคลอง

รายละเอียด

คลองสวนหมาก สายโลหิตของชาวบ้านปากคลอง ได้หล่อเลี้ยงชีวิตของคนปากคลอง มาหลายร้อยปี ทั้งปากคลองเหนือ ปากคลองกลางและปากคลองใต้ ...คลองสวนหมากเป็น สายน้ำที่มาจากเทือกเขาโมโกจู ไหลเป็นเส้นทางลำเลียงไม้มาจากป่า สายน้ำเย็นมาก ใช้ป่าซุ่มที่สุดมีคำกล่าวที่ว่า ถ้าเดินทางมาในลำน้ำปิงทั้งขึ้นและล่อง ต้องหันหน้าไปทาง กำแพงเพชร ถ้าหันหน้ามาทางปากคลอง จะเป็นไข้ป่าตาย.....คนที่มาอยู่จึง เป็นพวกลาวที่ถูกกวาดต้อนมา กะเหรี่ยง ชาวพม่า ชาวมอญ ที่หัวแข็ง มีภูมิด้านทานไข้ป่า

พระพุทธเจ้าหลวง พระราชนิพนธ์จดหมายเหตุประพาสต้น กล่าวถึงเรื่องคลองสวนหมากไว้ว่า คลองสวนหมากนี้ ตามลัทธิเก่าถือว่าเป็นที่ร้ายนัก จะขึ้นล่องต้องمينหน้าไปเสียข้างฝั่งตะวันออก เพียงแต่แลดูก็จับใจความจริงนั้นเป็นที่มิใช่ซุ่มจริง เพราะเป็นน้ำลงมาแต่ห้วยในป่าไม้แต่เงินไม่เป็นเครื่องห้ามกันให้ผู้ใดกลัวความตายได้ แสงพอกะเหรี่ยงซึ่งเรียกว่า พญาตะก่า พี่พะไปมาทำป่าไม้ราษฎรที่อยู่ปากตะวันออกก็พลอยข้ามไปหากินมีบ้านเรือนคนมากขึ้น ความกลัวเกรงก็เสื่อมไป...

แต่ในที่สุดสายโลหิต ชาวปากคลองกับ แห่งผาก ไม่มีสายน้ำหล่อเลี้ยงชาวปากคลอง ซึ่งภายหลังเปลี่ยนเป็นนครชุมในที่สุด เพราะดินเขินจนไม่สามารถเดินเรือ และใช้ในชีวิตประจำวันได้ ความสำคัญของคลองสวนหมากหมดไป แม้แต่ต้นหมากที่มีมากมายที่ปากคลอง ก็หายไปสิ้น...ต้นสุดท้ายเพิ่งยอดด้วนตายไปเมื่อปีกลาย แซ่ภอหรือมองสุภอ หรือ พญาตะก่า ได้เข้ามาขอรับป่าทำจากพระยากำแพงเพชร (อ่อง) ในปลายรัชกาลที่4 หรือ ต้น

รัชการที่5 ต่อมา พ.ศ 2418 พญาตะกำถึงแก่กรรม มองกะเย หรือ มองสุเจ ผู้บุตรทำต่อแต่ขาดทุน ปี 2429 พระ
โป้และพวกจึงมาขอแบ่งทำกิจการเจริญรุ่งเรือง สามารถระดมทุนปฏิสังขรณ์พระบรมธาตุชาตจนสำเร็จด้วยความ
อุตสาหะ มานะ อย่างเต็มกำลัง พระโป้ถึงแก่กรรมต้นรัชกาลที่6 พ.ศ 2460

ลำน้ำคลองสวนหมาก เกิดจากน้ำซับจากป่าอุทยานแห่งชาติคลองลานและป่าอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า
ไหลลงมารวมกันเกิดลำน้ำคลองสวนหมาก สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและมีชื่อเสียงของลำน้ำคลองสวนหมากคือ
แก่งเกาะร้อย สำหรับน้ำคลองสวนหมากจะมีนักท่องเที่ยวนิยมล่องแพยางประมาณเดือน พฤศจิกายน ซึ่งเป็นฤดู
น้ำหลาก และมีแก่งหินเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบท้าทายลักษณะของลำคลองสวนหมากจะเป็นแก่งหินและ
เนินทราย มีน้ำไหลตลอดทั้งปี

คลองสวนหมากที่บ้านปากคลองปัจจุบันนี้ ไม่ใช่คลองเดิม คลองเดิมชาวบ้านบุกรุกปลูกสิ่งปลูกสร้างคร่อม
คลองเกือบตลอดสาย ที่เห็นคลองสวนหมากทุกวันนี้ มีการขุดใหม่ ในแนวเดิม นับว่าน่าเสียดายมากที่บรรยากาศ
เก๋ๆได้หายไปหมดสิ้น แต่ก็ยังดีที่มีคลองสวนหมากให้เห็น

คำสำคัญ : คลองสวนหมาก

ที่มา : สันติ อภัยราช. (2549). จดหมายเหตุวัฒนธรรมกำแพงเพชร.

<http://www.sunti-apairach.com/letter/index.php?>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-04-16

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1408&code_db=610001&code_type=01